

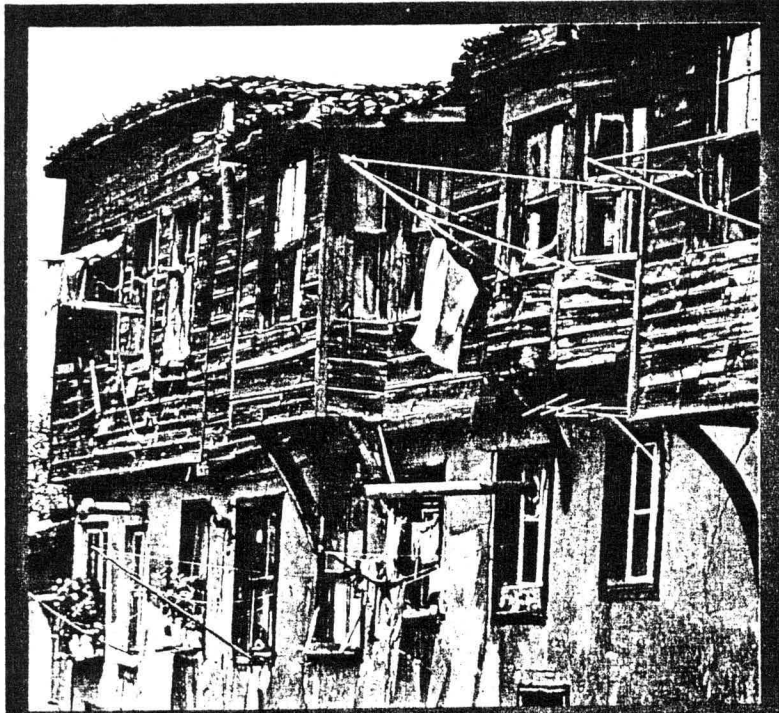
D.No: ab0523
Ser.No: ab515

- "Safranbolu Asmazlar Konağı Restorasyon Projesi", Çevre, sayı:3, Mayıs-Haziran 1979, s.35-40 (MTRE Çalışma grubu ile).

PEVRE

MİMARLIK VE GÖRSEL SANATLAR DERGİSİ

06515

Mimari Mirasın Korunması
Özel Sayısı
Selimiye'nin Çağdaşlığı
Serigrafi/Tarihçesi ve Tekniği
Giacometti'nin Atölyesi

MAYIS/HAZİRAN 1979

3

Asmazlar Konağı Restorasyon Projesi, Safranbolu

Doğan Kuban, Nezih Eldem, Muzaffer Sudalı,
Kani Kuzucular

Tatlik Danışmanları: Niyazi Duman,
Rüfit Yorulmaz, Saadetin Ökten
Yardımcı Mimarlar: Ruhan Okyay,
Evrim Erselean, Erol Doğan, Neslihan
Balman) Sönmez, Nazlan Çakırlar,
Manolya Altınok, İlnur Aktuğ.

Safranbolu Asmazlar Konağı 1977 yılında Türkiye Tücing ve Otomobil Kurumu tarafından satın alındı. Restore edildikten sonra pansiyon olarak işletilmesi kararlaştırılan konağın restorasyon projesinin hazırlanması İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü tarafından üstlenildi. MTRE bünyesinde oluşturulan bir çalışma grubu, 1977 yılında, konağın rölevelerini, restitüsyon projesini ve kullanma önerilerini hazırladı. Daha sonra, yine Türkiye Tücing ve Otomobil Kurumu'nun isteği üzerine MTRE Çalışma Grubu'nca bu kullanma önerilerinden birisi geliştirilerek Konağın restorasyon uygulama projesi Nisan 1978'de tamamlandı.

KONAĞIN BUGÜNKÜ DURUMU

Asmazlar Konağı Safranbolu ve çevresindeki geleneksel mimarinin tümünde gördüğümüz hımsız yapı tekniğinde inşa edilmiş, yani taş bir alt kat üzerine oturtulmuş ahşap taşıyıcılı, kerpiç dolgu bir yapıdır. Depoları, ahır, samanlığı ve çamaşır yıkama, yemek pişirme ile benzer işlerinin görüldüğü "Taşlık" denilen çok işlevli bir hacmi içeren taş duvarlı, gelişigüzel planlı alt kat üzerinde, simetrik ve düzgün karakterli bir "Orta Sofalı Plan Tipi" görülmektedir. Bir oda ve servis alanından oluşan temel birimin iki simetrik aksı üzerinde yinelenmesiyle ortaya çıkan bu planın kuzeyine, benzer zengin konaklarında gördüğümüz bir havuzlu salon eklenmiştir. Zemin kattaki bu havuzlu hacim selamlık bölümüne ait olup, eve gelen konukların evin yaşantısına karışmadan geliş gidişlerini sağlayan ve daha sonra evin ana girişi olarak kullanılan özel bir kapıyla dışarıya açılmaktadır. Bu hacmin üstünde yer alan ve konağın haremüne ait olan, aynı büyüklükteki bölüm sonradan çökmüş olup bugün mevcut değildir. Yapının alt katı (bodrum) zamanla değişikliğe uğramış olup, üst katlarla bağlantıyı sağlayan merdivenin konumu değişmiş ve ara taş duvarlarda da yenilemeler olmuştur. Bu arada batı cephesine de bir kapı açılarak arnavut kaldırımı kaplı merdivenlerle taşlığa bağlantı sağlanmıştır.

Konağın yakın bir zamana kadar oldukça geniş bir yer kaplayan bahçesi karayolunun ortasından geçirilmesi nedeniyle ikiye bölünmüş ve bugün TTOK'nun mülkiyetinde olan bahçe oldukça küçülmüştür. Hemen yanından geçen bu yol titreşim ve gürültüsüyle Konağı olumsuz yönde etkilemektedir.

İLKELER VE İZLENEN YOL

Bugünkü durumunu yukarıda kısaca özetlediğimiz konağın pansiyon olarak işletilmek amacıyla restorasyonu planlanırken benimsenen ilkeleri şöylece özetleyebiliriz:

* Yapının dış görünümünün restitüsyon projesinde belirlenen özgün durumuna getirilmesi;

* Genellikle bütün Safranbolu evlerinde olduğu gibi, düzgün olmayan bir plan şeması gösteren bodrum katının, içine yerleştirilmesi öngörülen lokanta işlevine ve diğer servis olanaklarına cevap verecek biçimde, ancak karakteristik doku ve elemanlar bozulmadan yeniden düzenlenmesi;

* Türk Evi'nin yerleşmiş plan şemasını yansıtan zemin ve 1. katlardaki mevcut bölümlerin aynen korunması;

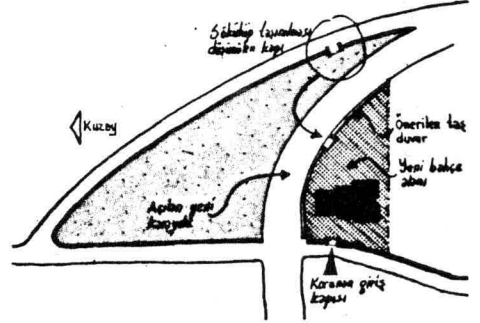
* Yapıya sonradan eklenen, buna karşılık diğer özgün mimari elemanlarla uyum içinde olan karakteristik elemanların korunması;

* Bugün aynen yapılması için yeterli veri bulunmayan yıkılmış bölümün, yapının özgün dış görünümü bozulmadan yeniden düzenlenmesi..

Bu ilkeler ışığında izlenen yol, alınan kararlar ve yapının çeşitli bölümleriyle ilgili olarak getirilen öneriler şöyle sıralanabilir:

Bahçe:

Bahçesinin sonradan bölünmesi sonucu hemen yakınından geçen karayolunun olumsuz etkileriyle karşı karşıya gelen yapıyı bu etkilerden bir ölçüde de olsa korumak amacıyla bahçenin yüksek moloz taş duvarlarının bu yüzde de sürdürülmesi; bahçe sınırları dışında kalan ve üstünde yazıtı da bulunan diğer bahçe kapısının sökülerek oto girişi olarak bu duvarla birlikte yeniden inşası önerilmektedir.

Lokanta:

Alt katta, taşlık dediğimiz bölüme yerleştirilmiştir. Dışarıdan gelecek gruplara da hizmet etmesi ve gerektiğinde TTOK tarafından başka işletmecilere kiralanması olasılığı bulunduğu üst katlarla bağlantısı kontrol altına alınmıştır.

Taşlığın moloz taş duvarları, ahşap dikme, kiriş ve payandaları, arnavut kaldırımı döşeli yol ve rampaları, ocak, yalak ve benzeri karakteristik elemanlarına dokunmadan bunların arasına serpiştirilen ahşap masalardan oluşan, 35-40 kişiye servis yapılabilen bir lokanta olarak düşünülmüştür. Büyük kemerli, taşlık kapısıyla doğu bahçesine, oturma teraslarına açılmaktadır.

* Rölevé, restitüsyon ve kullanma önerilerinin hazırlanmasını üstlenen MTRE Çalışma Grubu Doğan Kuban, Nezih Eldem, Muzaffer Sudalı, Kani Kuzucular, Nur Fersan ve Engin Özden'den oluşuyordu.

2
yapının bugünkü durumu, zemin, 1. ve 2. kat planları, *ground floor and upper floor plans of the present situation*

3
yapının strüktürünü gösterir çalışma modelleri, *sketch models of the building showing structural elements*

Batı cephesinde sonradan açılmış olan kapıdan arnavut kaldırımı kaplı rampa ve merdivenlerle taşığa inilmektedir. Konağın özgün yapısında bulunmamakla birlikte karakteristik dokusu ile taşığla bütünleşmiş olan bu elemanlar korunmuş ve aynı zamanda lokantanın, batı bahçesi ile ilişkisi sağlanmıştır.

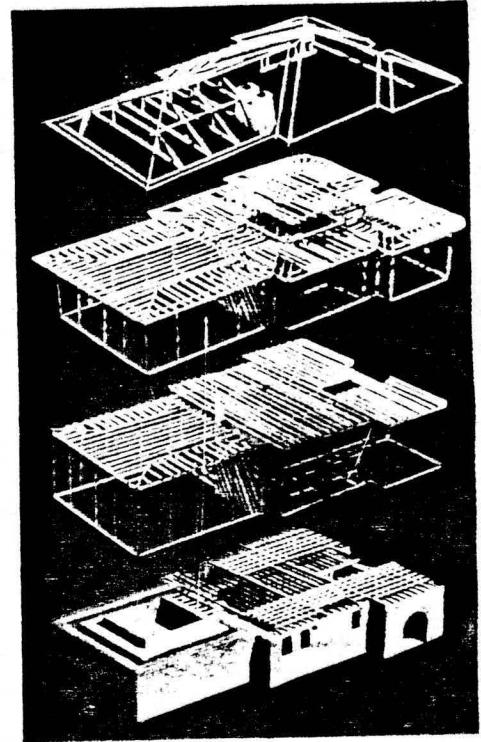
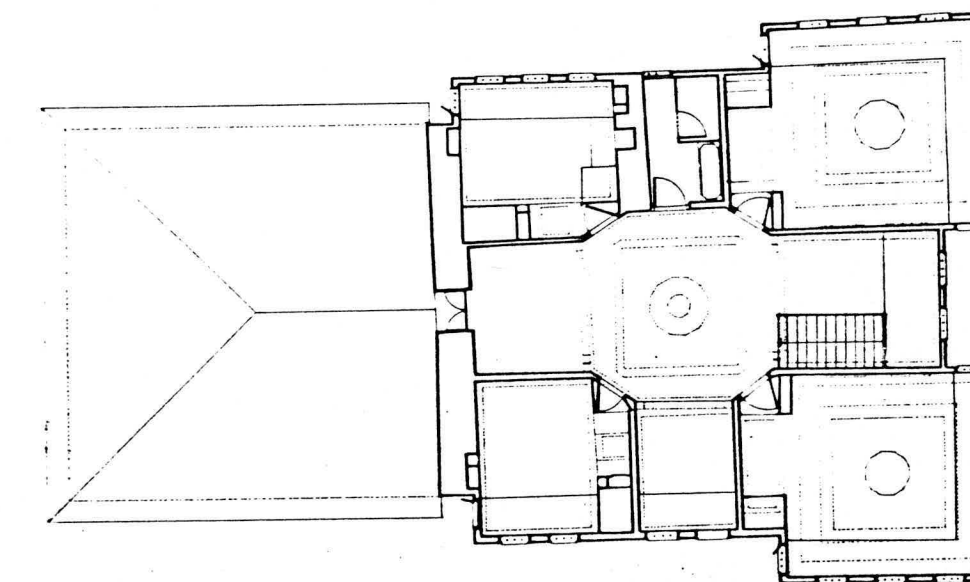
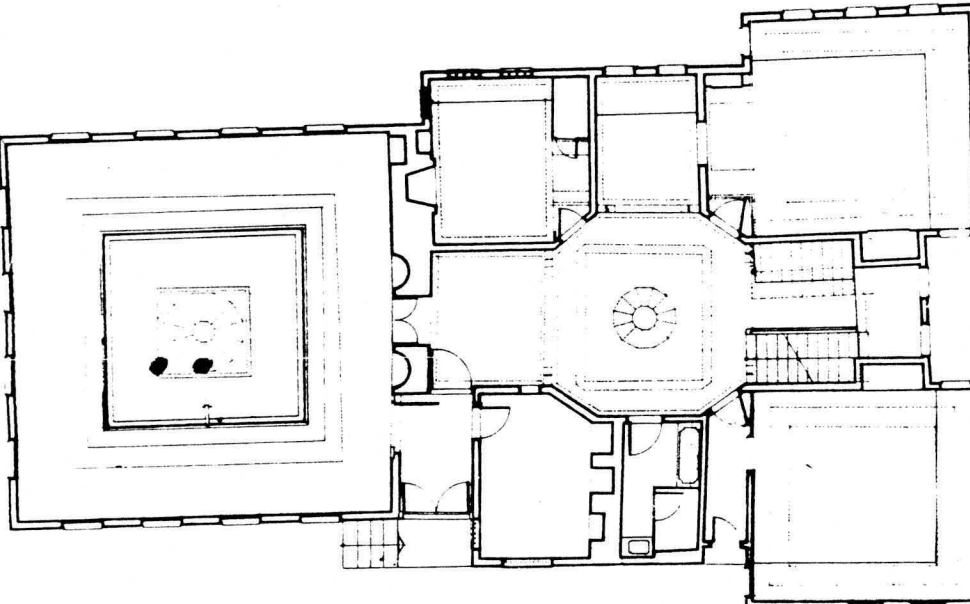
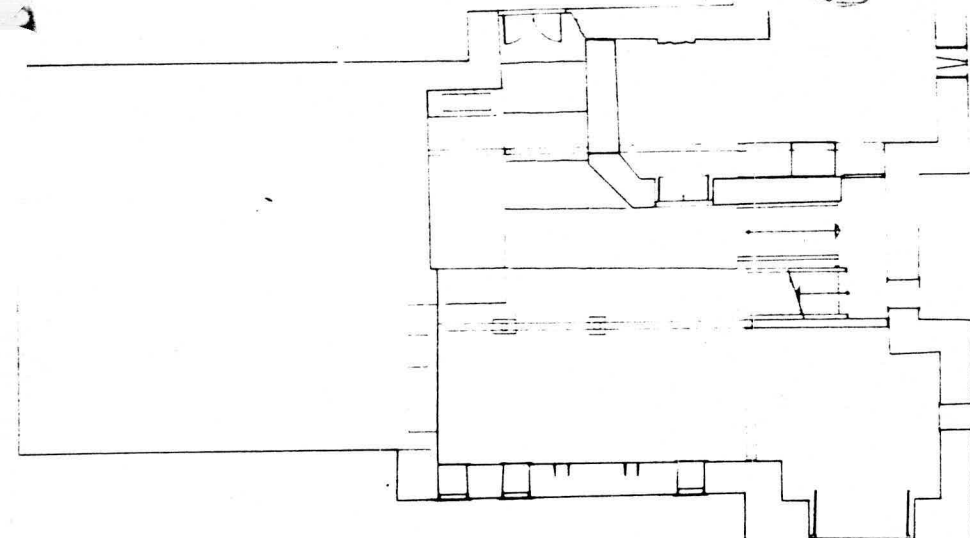
Kahvaltı ve dinlenme salonu:

Havuzlu oda bu amaçla kullanılacaktır. Odanın özgün ve mimari ile bütünleşmiş elemanlarından olan ve bugün yıkılmış bulunan köşe sedirleri yeniden yapılacak, bunların aralarına duvar boyunca yerleştirilecek uygun karakterli oturma yerleriyle havuz çevresinde bir dinlenme bölgesi oluşturulacaktır.

Yatak Uniteleri:

Bu üniteleri bugün mevcut bölümlerde, azla yetinmek şeklinde özetleyebileceğimiz geleneksel yaşama kültürümüzün bir ürünü olan mimari ile bütünleşmiş birkaç eşyadan oluşan odaların görünümünü, bu kültüre yabancı yatak, gardrop, iskemle ve benzer elemanlarla bozmadan, buna karşılık geceleme gereksinmesine de yeterli ölçüde cevap verebilecek biçimde çözüme yoluna gidilmiştir. Buna göre:

* Mimari ile bütünlük gösteren eşyaların: sedir, dolap, yüklük vb.- korunmasına;

odrum kat, basement floor

- 1 lokanta, restaurant
- 2 mutfak, kitchen
- 3 WC, toilets
- 4 ısıtma merkezi, central heating

emin kat, ground floor

- 1 giriş, entrance
- 2 danışma, bekleme, reception and lounge
- 3 kahvaltı salonu, breakfast hall
- 4 eyvan, eyvan
- 6 yatak odaları, bedrooms
- 7 ofis, office
- 8 WC, toilet

* Yatakların yalnızca geceleme süresince ortaya çıkartılabilecek, bunun dışındaki sürelerde yukarıda sözü edilen sabit oda elemanlarının içine gizlenebilecek biçimde düzenlenmesine;

* Banyo, W.C. gereksinmesinin seki altı ve seki üstü bölümlerinin mekansal farklılıklarından yararlanılarak, seki altındaki gusulhanelerin genişletilmesiyle sağlanmasına karar verilmiştir.

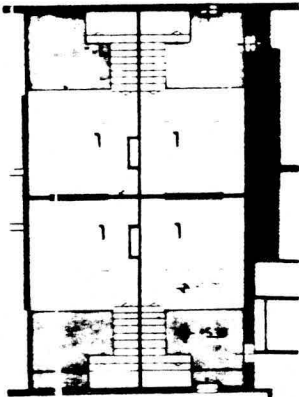
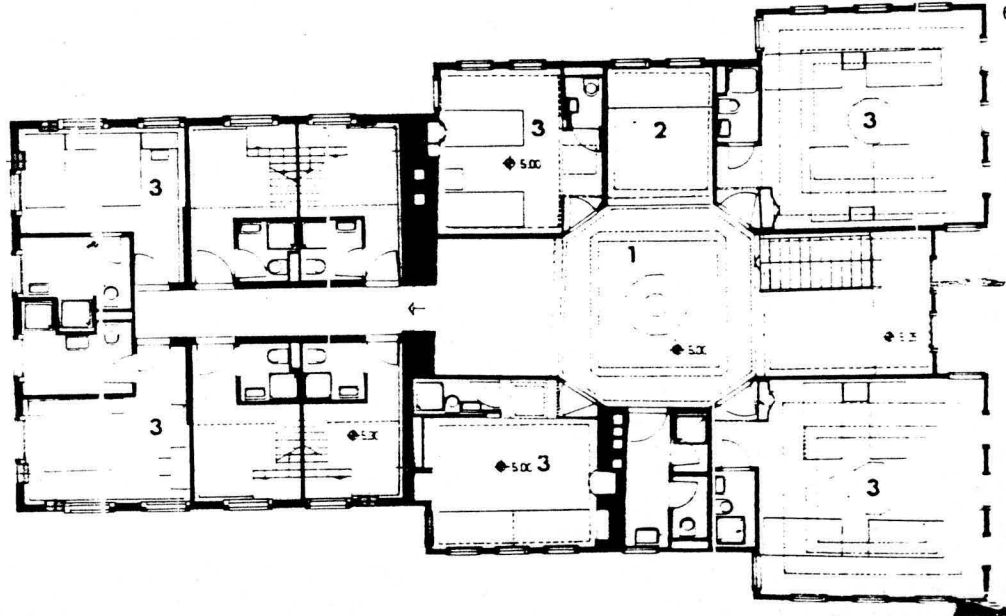
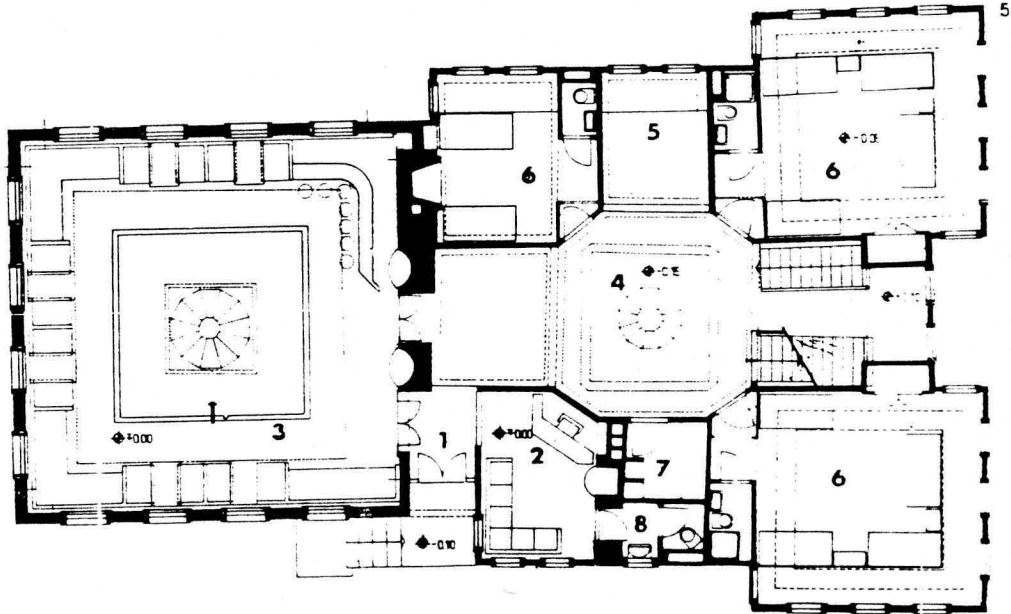
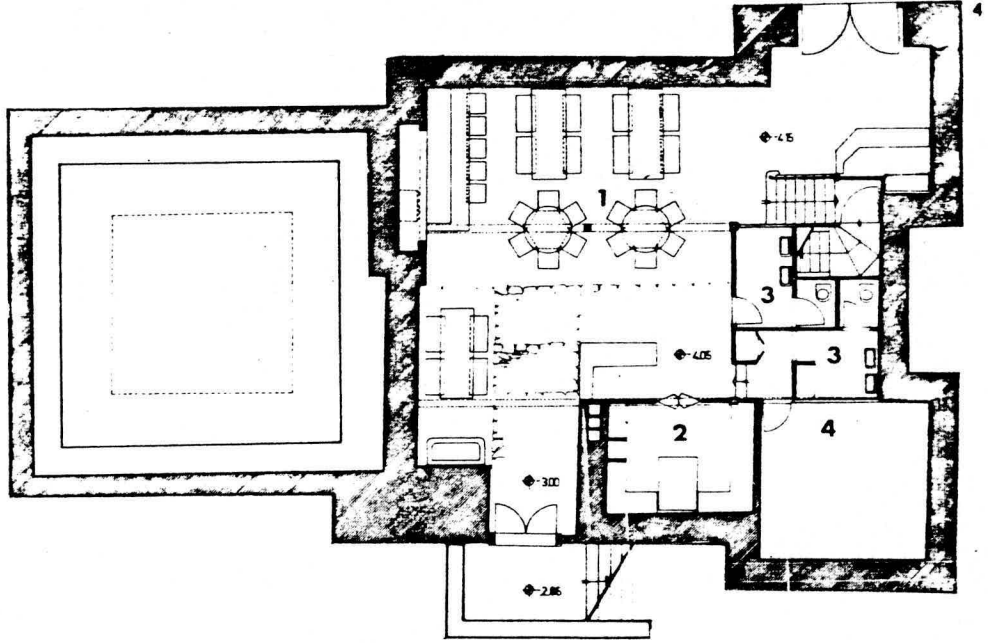
Restitüsyon projesine uygun olarak yeniden inşası düşünülen havuzlu odanın üstündeki bölüm ise, binanın özgün dış görünümünü bozmadan her türlü konaklama gereksinmelerine cevap verebilecek alışılmış yatak üniteleri biçiminde düzenlenecektir. Böylece konuklar geleneksel bir Türk odasında yaşama veya klasik bir otel odasında geceleme seçeneklerinin ikisini de karşılarında bulabileceklerdir.

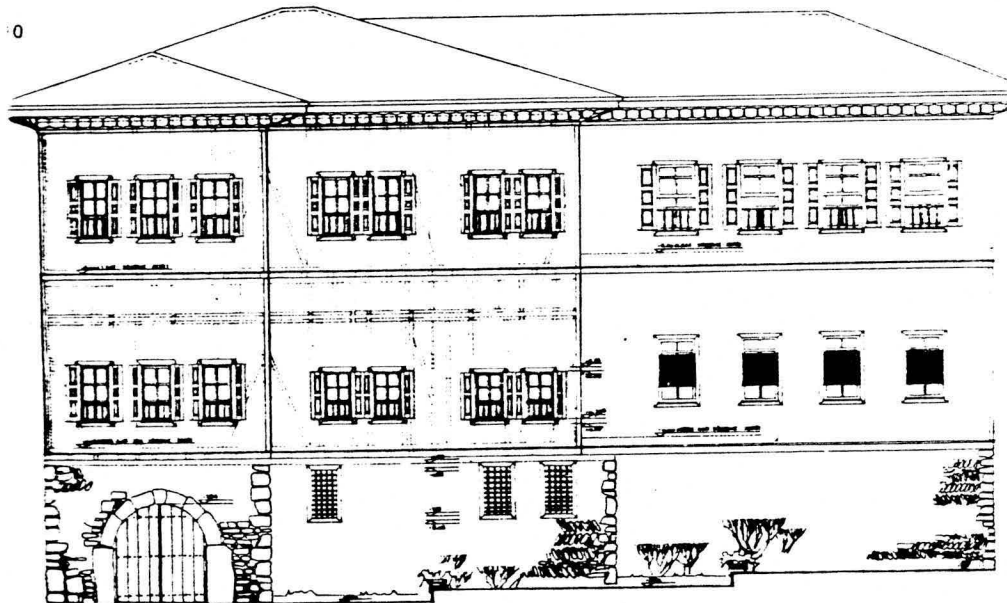
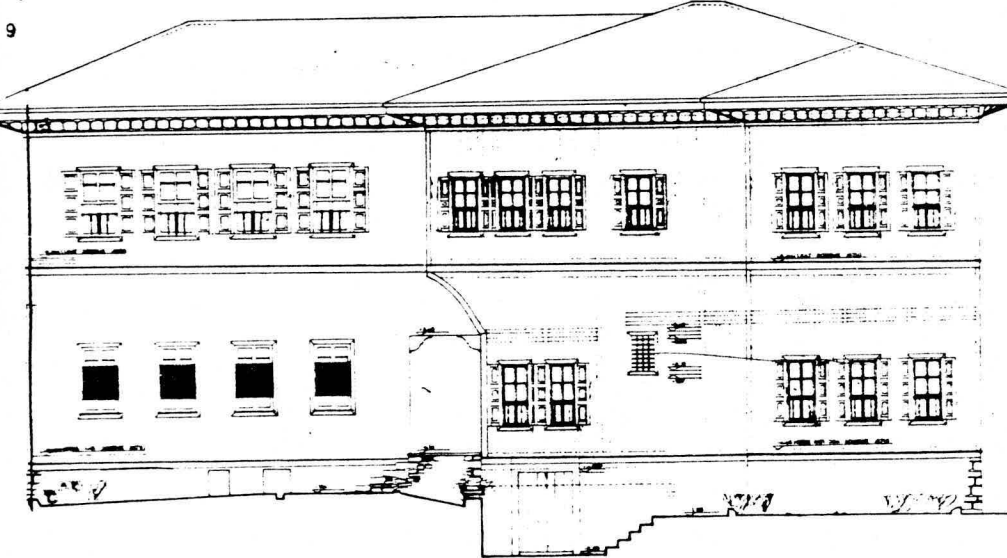
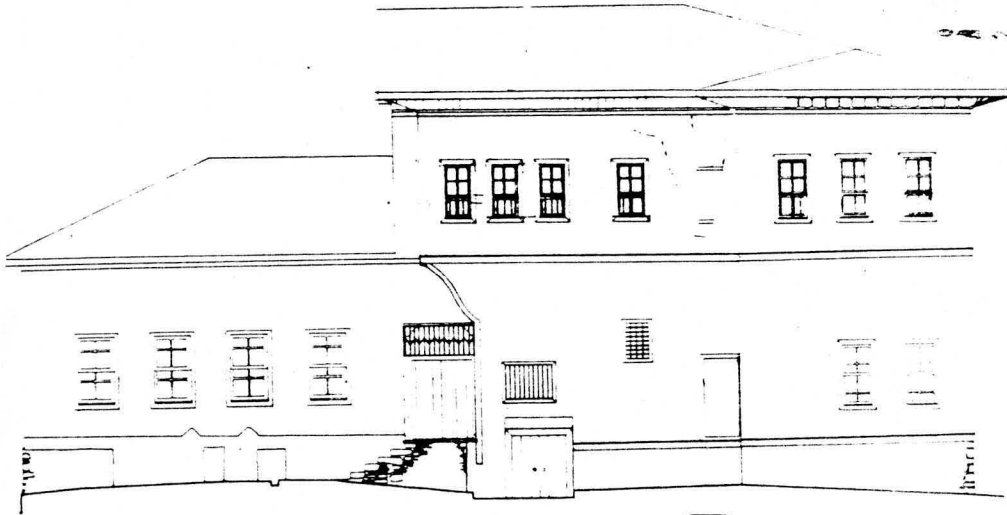
Konak mevcut odalarda 22, yeni planlanan bölümde de 12 olmak üzere toplam 34 konuğun geceleme gereksinmesini karşılayabilecektir.

STRÜKTÜRLE İLGİLİ KARARLAR

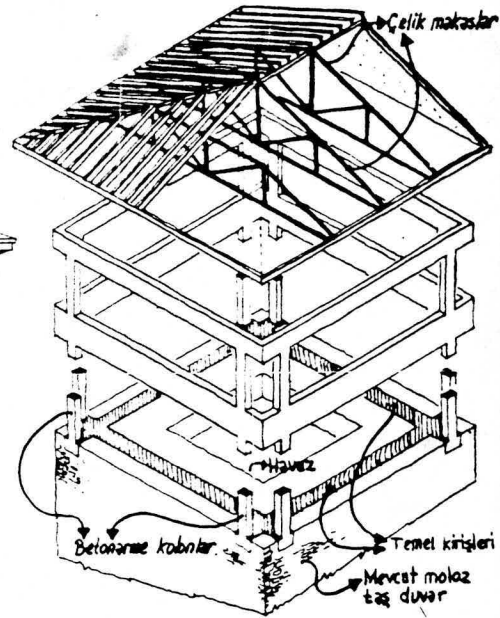
Yapının bodrum katı ile üst katlarında, sofa ve çevresindeki yatak odalarından oluşan bölümlerin onarımında mevcut strüktürün karakterinde herhangi bir değişiklik önerilmemektedir. Bodrumdaki taş duvarlar üzerine oturan ahşap karkas sistemin çürüyen elemanlarının değiştirilmesiyle onarımı sağlanacaktır.

Buna karşılık bugün mevcut olmayan havuzlu odanın üstündeki bölüm betonarme olarak yapılacaktır. Önerilen taşıyıcı sistemin mevcut moloz taş duvarlar üzerine oturtulması, bu duvarların yer yer taşıyıcı özelliklerini yitirmiş olmaları nedeniyle olanaksız görülmüştür. Bu nedenle yeniden inşa edilecek bu bölümün çatıdan zemine kadar bir bütün olarak kendi temellerine oturan bir sistem olmasına

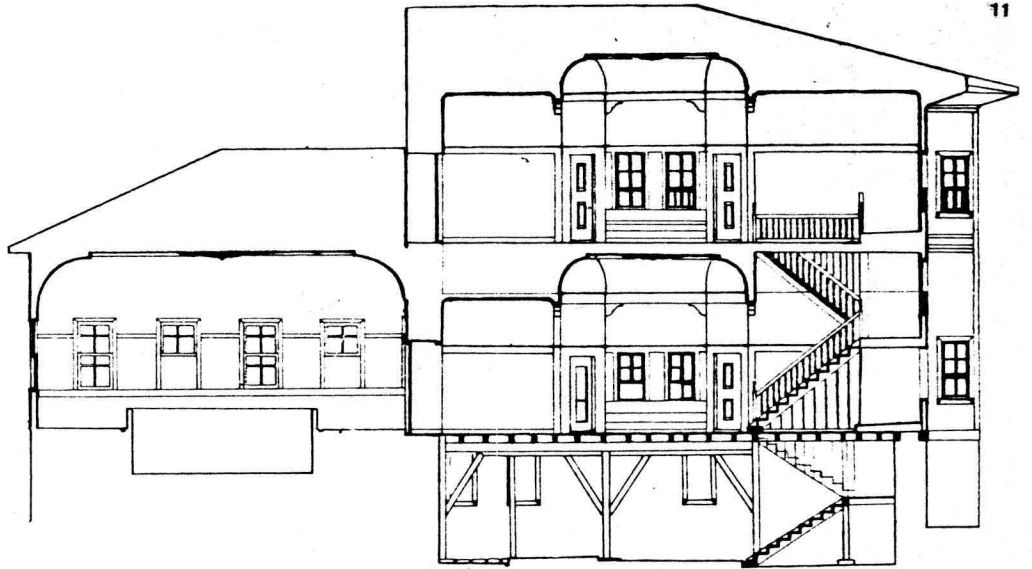

karar verilmiş ve bunun için de mevcut melez duvarlar ile havuz istinat duvarları arasındaki, çepeçevre dönen boşluktan yararlanılmıştır. Önerilen sistem, bu boşluğa yapılacak temel dolgusu üzerine oturan dört adet temel kirişi ve bunların uçlarına yerleşen sekiz adet kolondan oluşmaktadır. Zemin katın dekoratif ahşap tavanı betonarme kaset döşemenin altına asılacak ve mevcut bagdadiler yenile-necektir. Çatı restitüsyon projesine uygun olarak tamamlanacak ve betonarme sistem üzerine oturan çelik makaslarla taşınacaktır. ■

- 6 birinci kat, first floor
1 sofa, hall
2 eyvan, eyvan
3 yatak odaları, bedrooms
- 7 galeri katı, gallery
1 yatak odaları, bedrooms
- 8 giriş cephesinin bugünkü durumu, present situation of the entrance façade
- 9 giriş cephesinin restorasyondan sonraki durumu, entrance façade after the restoration
- 10 arka cephe, rear façade

cut durumun uzunlamasına kesiti,
longitudinal section of the present situation

orasyondan sonraki durumun uzunlamasına kesiti,
longitudinal section after restoration

orasyondan sonraki durumun enine kesiti,
inverse section after restoration

isometrik perspektif, *isometric view of the building*

